

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.
NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa
Pocztą polową 53, dn. 18. maja 1922 r.

866852

TAJNY

Oddział II Informacyjny

Nr. 14533 II. Inf./II.C.

Tel. Szt. Gen. 31.

ADJUTANTURY GENERALNEJ

w Belwederze.

Z rozkazu Szefa Sztabu Generalnego przedkładam do wiadomości odpis raportu Attache Wojskowego w Helsingforsie Nr. 3157 z dnia 5. maja 1922 r.
1 załącznik.

O t r z y m u j ą :

Szef Oddziału II. Szt. Gen.

Adjutantura Generalna Nacz. Wódza.
Minister Spraw Wojskowych.
Szef Sztabu Generalnego.

Ppłk. p. d. Szt. Gen.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNIEGO WÓDZA
866852
26.V 1922 roku

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

za czas od 28/IV-5/V 1922.

8668

PRZESILENIE

REZĄDOWE.

5 b.m. min. Vennola wraca z Genui. Całe położenie rządu w związku z przesileniem wywołanem umową warszawską zależy obecnie głównie o ułożeniu się stosunków pomiędzy p. Vennola a p. Holsti. O ile premier wróci pod wrażeniem korzyści osiągniętych w Genui z umowy z Polską, oraz osobistego porozumienia się z min. Skirmuntem być może, że weźmie na siebie w zupełności obronę umowy wobec sejmu i w takim razie zabezpieczy tak jej ratyfikację, jak i tękę swojego kolegi. Prawica fińska nie zechce bowiem wywołać przesilenia bez tacito consensu p. Vennoli. P. Holsti stara się obecnie propagować nieufność do porozumienia niemiecko-rosyjskiego, co jednak natrafia na znaczne trudności ze względu na panujące tu przekonanie, że Niemcy mając nóż Ententy na gardle, poprostu ocalali sobie tylko w ten sposób życie. ~~XXXXXXXXXX~~

PRZYJAZD

Przez kilka dni bawił tutaj estoński min. spr. zagr.

P. PIIP.

Ersyjechał on prawdopodobnie głównie, by pomóc p. Holsti w jego tut. trudnościach. Bardzo był zaniepokojony stanowiskiem partji fińskiej i nie mógł zrozumieć robienia różnicy pomiędzy osobą p. Holsti a umową warszawską. Prawicowcom fińskim, skarżącym się na niedostateczność tej umowy powiedział, że E stonja z całym zapamię przystąpiłaby natychmiast do dalszej jej rozbudowy, tembardziej, że przesilenie europejskie wywołane konferencją geneńską może nam wszystkim sgotować niemiłe niespodzianki od wschodu. Na te rozmowania otrzymał jednak odpowiedź, że partja myśli tak-samo, że jednak pierwszym etapem na tej drodze powinno być obalenie p. Holsti. Dopiero, gdy się dowiedział od socjalistów, że znacznie lepszym zajęciem dla p. Holsti byłoby wysłanie go do Londynu na miejsce obecnego posła, znienawidzonego przez lewicę, szweda Donnera, by mógł tam nawiązać bliższe stosunki pomiędzy demokracją fińską i angielską, że więc "obalenie" nie będzie krzywdą ani dla jego osoby, ani dla jego polityki, zrozumiał p. Piip całą bezbrzeżną naiwność tut. sposobu politycznego myślenia i zapatrywania się na wszystko pod kątem widzenia wewnętrznych stosunków. 15 b.m. przyjedzie on tu panownie, towarzysząc Prezydentowi Rzeczypospolitej estońskiej. Przyjazdowi temu rząd pragnie przydać wielkie znaczenie, wskutek czego trzymano go długo w celu by nie wywołać niemiłych komentarzy prasy germanofilskiej.

KONFERENCJA

Opinia finlandzka w dalszym ciągu jest pod wpływem

GENUEŃSKA

wiadomości rozpuszczanych w tut. prasie przez niemiecką agencję telegraficzną R.E., telegramy której umieszczane są stale na pierwszym miejscu i grubym drukiem. Wobec tego panuje tutaj przekonanie, że kampanja dla Francji jest prawie stracona, że Anglja i Włochy pójdą w stosunku do Rosji za przykładem Niemiec, że wobec tego Francja pozostanie odosobniona, ponieważ przecież Mała Ententa i Polska nie są potęgami, "wchodzącymi w kombinacjach światowych w rachubę". Natomiast "mocarstwa" skandynawskie chyba, zdaniem tut. polityków bezwzględnie pójdą również po drodze porozumienia z Rosją. Skoro więc najmądrzejsze i najsympatyczniejsze dla tut. opinii państwa uważają, że tak być powinno, trudno, wymagać od Finlandji odmiennego zdania. Wiadomości o tajnym porozumieniu wojskowym rosyjsko-niemieckim są tu oczywiście uważane, jako złośliwe wymysły polsko-ententowskie. Sztab gen. uważa ogłoszony w wiedeńskiej prasie ukraińskiej dokument tajnego porozumienia wojskowego rosyjsko-niemieckiego za nieprawdopodobne. Możliwość zbrojnego wystąpienia Niemiec uważana tam jest za wykluczoną w bliższej przyszłości, wobec czego i awantura sowiecka w danej chwili nie uchodzi za prawdopodobną. Tembardziej sfery handlowe starają się o wykorzystanie otwierających się horyzontów handlowych na wschodzie. Piasco konferencji genueńskiej i mocna postawa międzynarodowa Francji mogą zapewne wpłynąć na zmianę nastroju wywołanego sztucznie jednostronnymi niemieckimi informacjami.

SKYDSKÅR.

Sprawozdanie Skydskåru za rok 1921 wykazuje 100 odbytych manewrów wojskowych z ogólnym udziałem 23,604 ludzi. Na kursa uczęszczało 24,984 ludzi. Ogółem 41,1% zapisanych członków tej organizacji przechodziło ćwiczenia i kursy.

SPRAWY GRANICZNE.

Rozpoczęły się narady komisji granicznej fińsko-norweskiej dla załatwienia tak dawno już będącej przyczyną zatargu sprawy rozgraniczenia w okręgu Peczengi. Wznowione zostały narady odnośnej komisji fińsko-sowieckiej, lecz z powodu braku podstaw porozumienia ponownie były przerwane.

Atański Wojasowy
Romer
20m.

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.
NACZELNE DOWÓDZTWO W.P.
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa *8669 Jz*
Poczta polowa 531 dn. 19. maja 1922 r.

Oddział II Informacyjny

Nr. *14450* /II. Inf./II.C. DO
Tel. Szt. Gen. 31.

ADJUTANTURY GENERALNEJ

w Belwederze.

Przedkładam do wiadomości raporty Rtm. ROMERA Nr. 3158 i
3159.

z załącznikami.

Szef Oddziału II. Szt. Gen.

O t r z y m u j a :

Adjutantura Generalna.
Szef Sztabu Generalnego.
M.S. Zagranicznych.

Ppłk. p.d. Szt. Gen.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
8669 Jz
26.5 2 roku
Wpłynęło dn. _____ roku
Wyszło dn. _____ roku
Załączników _____

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

8669

O D P I S.

POSELSTWO POLSKIE

Helsingfors, dnia 5. maja 1933 r.

w Helsingforsie.

ATTACHE WOJSKOWY!

Nr. 3169

Do

Szefa Oddziału II. Sztabu Generalnego
w W a r s z a w i e.

Dnia 3.b.m. złożyłem szefowi sztabu gen. deklarację w myśl tamt. depechy Nr..... Gen. Enckell oświadczył, że podziela w zupełności stanowisko polskiego Sztabu Gen. i Polski.

Przy tej sposobności pokazałem generałowi podany przez wiedeński organ ukraiński tekst rzekomego tajnego porozumienia wojskowego między Rosją a Niemcami, niewypowiadając opinii co do jego autentyczności. Generał nie wierzy poważnie w istnienie takiego porozumienia, chociaż uważa je za możliwe. Natomiast sztab gen. przejął się bardzo poważnie zakomunikowanymi mu przezemnie wiadomościami o sytuacji wojskowej w Rosji, biorąc je jako podstawę dla własnej działalności. To też można już wyczuć i w opinii tut. pewne zaniepokojenie. Neutralistycznego ministra obrony, Jalandra, uważają otwarcie w sztabie gen. za skończonego idjotę. Nawet gen. Enckell nie ukrywa już wobec swoich oficerów swego odnośnego zdania.

Rzuciliśmy obecnie swoją akcję głównie na prasę itp. W klubie państw ościennych /Randstaatenklub/ rozpocząłem cykl wykładów o kresach Polski.

/-/ R o m e r

Za zgodność odpisu:

Juliuszski
rotm.

Rotmistarski
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

215

8669

Helsingfors, dnia 5. maja 1922.

POSELSTWO POLSKIE
w Helsingforsie.

ATTACHE WOJSKOWY

Do

Nr. 3158.

Szefa Oddziału II. Sztabu Generalnego

R

Do tut. posła amerykańskiego zjawił się przedstawiciel tut. Poselstwa sowieckiego z prośbą o zakomunikowanie mu stanowiska Ameryki w sprawie odbudowy Rosji. Oświadczył mu, że Rosji znacznie więcej zależy na pozyskaniu Ameryki niż wszystkich zebranych w Genui Państw ^{razem} ~~razem~~ wziętych. W razie skłonności Ameryki do rokowań poświęciłiby bolszewicy chętnie wszelkie korzyści z ewent. układów z państwami Europy. Poseł odpowiedział, że Ameryka przed zmianą systemu rządowego w Rosji i zwołaniem konstytuancy anji nie myśli rozmawiać z bolszewikami. Przedstawiciel sowiecki prosił o czas do namysłu i skomunikowania się z Moskwą, już się jednak więcej nie zjawił.

R

Potwierdza się wiadomość, o wysłaniu w ciągu marca 13 oficerów niemieckiego sztab. gen. do Rosji. Wywiad francuski stwierdził obecność kilku z nich w okręgu petersburskim. Szczegółów i nazwisk dotychczas nie uzyskano.

R o m e r /-/
romer

Za zgodność odpisu:

Rotmistrz.

Zubien 2 ii
rotm.

